

ZA PRIRODU I LJUDE

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ 2017

Centar za zaštitu i proučavanje ptica

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ 2017

Centar za zaštitu i proučavanje ptica

Za prirodu i ljude

Centar za zaštitu i proučavanje ptica (CZIP)
osnovali su u decembru 2000. godine ornitolozi
Zavoda za zaštitu prirode, Prirodnjačkog muzeja,
Nacionalnih parkova uz podršku studenata
Prirodno-matematičkog fakulteta, Odsjek biologija.

CZIP je član IUCN-a i BirdLife International-a, svjetskih autoriteta u oblasti zaštite prirode.

Misija CZIP-a je zaštita ptica i ostalih biljnih i životinjskih vrsta, njihovih staništa, monitoring biodiverziteta, edukacija građana, popularizacija naučnih istraživanja, kao i saradnja sa drugim organizacijama u zemlji i inostranstvu.

Vizija Centra je harmonija u odnosu između ljudi i prirode i ekonomski razvoj baziran na principima održivog korišćenja resursa.

Ciljevi organizacije su:

- da pokreće, podstiče i pomaže naučno i stručno istraživanje ornitofaune i ostalih biodiverzitetskih grupa na području Crne Gore;
- da promovise i prezentuje domaćoj i stranoj javnosti bogatstvo i raznolikost biodiverziteta;
- da edukuje i razvija svijest ljudi o poznavanju ptica i ostalih pripadnika biodiverziteta;
- da ukazuje na potrebe i način zaštite ptica i njihovih staništa, kao i drugih pripadnika biodiverziteta.

2017. U BROJKAMA

DIO SMO VEĆE, GLOBALNE SLAGALICE!

OBRADENI PODACI
246 PRSTENOVANIH PTICA
OČITANIH U CRNOJ GORI,
U PERIODU
DUŽEM OD
JEDNOG VIJEKA,
OBJAVLJENI SU
U OKVIRU MONOGRAFIJE
**„ATLAS SEOBE
PTICA CRNE GORE“.**

Dali smo značajan doprinos 26. zimskom prebrojavanju ptica (IWC) u Crnoj Gori, gdje smo i pored otežanih vremenskih uslova, uzrokovanih hladnim talasom u čitavoj Evropi, uspjeli da izvršimo cenzus močvarica na Nikšićkim akumulacijama, Tivatskim solilima, Šaskom jezeru i Ulcinjskoj solani.

ISTRAŽIVANJA

TOKOM
MINI PRSTENIJADE
NA MAREZI,
PRSTENOVANO JE
207 JEDINKI,
ČIME JE BROJ PTICA
PRSTENOVANIH NA OVOJ
ORNITOLOŠKOJ STANICI
DOSTIGAO BROJ OD

2.968

PTICA
KOJE SU DOBILE
CRNOGORSKI PASOŠ.

U OKVIRU GIZ - CBSL PROJEKTA, IZVRŠEN JE MONITORING INDIKATORSKIH VRSTA ZA SKADARSKO JEZERO: VIDRA, SKADARSKI HRAST, ALBANSKA ŽABA, BIJELOBRADA ČIGRA, PATKA NJORKA, GLAVOČ I MALI KORMORAN. U CILJU OČUVANJA OVIH VRSTA U SARADNJI SA NACIONALNIM PARKOVIMA, KREIRANI SU I PRATEĆI MONITORING PROTOKOLI I PREDLOŽENE MJERE ZAŠTITE.

2017. U BROJKAMA

REDOVAN MJESEČNI MONITORING PTICA
VRŠEN JE NA 3 LOKALITETA: TIVATSKA
SOLILA, NIKŠIĆKE AKUMULACIJE I ULCIN-
JSKA SOLANA, NA KOJOJ JE UPOREDO VRŠEN
I INTENZIVAN MONITORING KRIVOLOVA.
VRŠEN JE I REDOVAN MONITORING PELIKA-
NA SA BRDA HUM, IZNAD ORNITOLOŠKOG
REZERVATA PANČEVA OKA, UZ
MONITORING ILEGALNIH AKTIVNOSTI.

VRŠIMO MONITORING NAJZNAČAJNIJIH STANIŠTA

Tokom 184 terenska dana evidentirano je
1.300 nezakonito ispaljenih pucnjeva.
Krivolovilo se i nezakonitim sredstvima,
vablicama i plastičnim mamacima.
Samo sa Ulcinjske solane prikupljen je
761 ISPALJEN METAK.
Najintenzivniji krivolov koji smo
zabilježili iznosio je prebrojanih više od
360 pucnjeva u periodu od 3 sata.

OVA GODINA BILA JE GODINA SOVA

U okviru Natura 2000 projekta, organizovali smo prvi Bubo night, odnosno cenzus velike ušare (Bubo bubo) na padinama Rumije, u kanjonu rijeke Cijevne i na Sutorini. Uz pomoć 57 volontera, tokom tri noći, na 35 istraživanih lokacija, identifikovano je 19 mužjaka.

IZVRŠEN JE I PRVI POPIS MALIH UŠARA (ASIO OTUS), NA ČEMOVSKOM POLJU UZ UČEŠĆE 50 VOLONTERA, GDJE JE EVIDENTIRANO 49 PTIĆA OVE VRSTE. OTKRILI SMO JOŠ JEDNO GNJEZDILIŠTE OVE SOVE U PODGORICI I TO U ZLATICKOJ ŠUMI!

2017. U BROJKAMA

ALI SVE TO NE BISMO MOGLI SAMI...

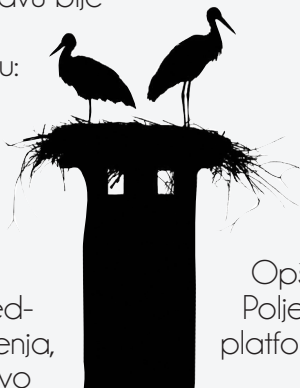
Preko 100 volontera pomoglo je naš istraživački rad sa 1.128 terenskih sati (141 radni dan). Kada ovom broju dodamo 184 terenska dana zaposlenih, dolazimo do zaključka da su istraživanja ptica, zahvaljujući podršci građana, imala kontinuitet tokom 325 dana u godini. To znači da su tereni bili aktuelni skoro svakog dana u godini, pa čak i vikendima, osim praznika,

te da je CZIP najveća istraživačka mreža u zemlji, koja pored nesumnjivog doprinosa nauci, daje snažne argumente za zaštitu važnih staništa u zemlji, a da su volonteri važna karika u našoj misiji!

SA ODUŠEVLJENJEM SMO PRATILI POVRATAK RODA!

Nakon više od 15 godina zabilježili smo pojavu crnih roda na Nikšićkim akumulacijama i Ulcinjskoj solani. Prije toga, pratili smo pojavu bijelih roda u do sada nezabilježenom broju: 20 u okolini Nikšića, potom mlade jedinke u Podgorici, Igalu, Ulcinju, Sutomoru, Bijelom Polju, Rožajama i Beranama. Nakon jednog vijeka zaobilaženja, Crna Gora se ponovo

našla na mapi roda, pa je ove godine evidentirano čak 35 jedinki.

Za Beranski par, nasljednike čuvenog Perke i Perka Rodića, na platformi koju je postavio EPCC prethodne godine, obezbjeđen je i video monitoring dok su zahvaljujući kompaniji CEDIS, Opštinama Berane i Bijelo Polje postavljene dodatne platforme kao ohrabrenje za buduće parove.

OPORAVAK POVRIJEĐENIH PTICA

Primili smo 51 poziv za pomoć pticama, od strane građana, za ukupno 64 jedinke zaštićenih vrsta. Pozive smo dobijali za ptice ispale iz gnijezda odnosno poletarce, ptice stradale u saobraćaju, povrijeđene prilikom sudara sa prozorskim staklom, za grabljivice na koje se pucalo, ili koje su bile iscrpljene usljed zahtjevne

migracije. Od 64 jedinke, 55 je uspješno oporavljeno, dok je čak 31 slučaj riješen zahvaljujući samim građanima, koji su uz naše savjete uspješno oporavili ptice i pustili ih na slobodu. Veliku stručnu pomoć prilikom preuzimanja najtežih slučajeva, pružila nam je kolegica Bjanka Prakljačić iz NVO Nora.

PORED PERNATIH PRIJATELJA NE ZAPOSTAVLJAMO NI ONE KRZNENE!

Za potrebe utvrđivanja brojnosti populacije mrkog medvjeda u Crnoj Gori, započeli smo pilot projekat genetičkog istraživanja na području regiona Pive. Zahvaljujući podršci lovačkog udruženja „Bajo Pivljanin“ i profesora Mirka Vukovića, prikupljeno je 96 uzoraka koji će biti poslani na analizu (Ljubljana, Slovenija). Nastavljena je upotreba kamera zamki i potraga za balkanskim risom.

ZBRINJAVANJE MEČIĆA

Omogućili smo zbrinjavanje i rehabilitaciju dva mečeta, čiji proces oporavka je postao ugrožen u privatnom zoološkom vrtu, bez dozvole

za rad, usljed stalnog i intenzivnog kontakta sa hiljadama posjetilaca. Zahvaljujući Ambasadi Grčke, mećići su primljeni u jedan od najboljih rehabilitacionih centara u Evropi, Arcturos (Grčka). Njihov transport obezbijedilo je međunarodno udruženje 4 Šape, a čitav proces koordinirao je naš tim uz dozvolu oba resorna ministarstva.

Nakon što su mećići transportovani u rehabilitacioni centar, otkriveno je da je zoološki vrt u nezakonitom posjedu trećeg mećića i mladunca vuka. Shvatajući ozbiljnost situacije i nedostatak kapaciteta institucija da se izbore sa nezakonitim postupanjima samovoljnih pojedinaca pokrećemo niz pravnih (krivičnih) postupaka te stičemo status aktivne stranke u postupku za izdavanje dozvole za privremeno držanje ovih životinja. Iako iscrpljujući proces, rješenje Agen-

PRAVNE BITKE NA PUTU DO PRAVDE!

cije za zaštitu životne sredine, kojim se udovoljava zahtjevu za držanje trećeg mećića i vuka, pobijamo žalbom pred Ministarstvom održivog razvoja i turizma te se isti postupak vraća na ponovno odlučivanje.

NAJPOZNATIJA PTICA U ZEMLJI - ČAPLJA ŽIVKA

Još uvijek čekamo sudsku presudu po krivičnoj prijavi za mučenje sive čaplje. Nakon što je sporni video snimak mučenja objavljen na društvenim mrežama, ista je oduzeta i predata CZIP-u na oporavak,

te ubrzo puštena na slobodu. Siva čaplja, koja je postala meta devijantnog ponašanja problematičnog adolescenta usljed nemogućnosti da leti (pronađena stara rana od metka u krilu), zbog svoje izdržljivosti, dobila je ime Živka i postala simbol svih ptica, za čiju se slobodu svakodnevno borimo.

AFERA ŠTIGLIĆ

I ove godine naše akcije „krase“ naslovnice! Pokrenuli smo pitanje zakonitosti uzgoja zaštićenih vrsta ptica, a sve zahvaljujući štiglicu

kojeg je nelegalni uzgajivač koristio kao mamac za hvatanje novih jedinki. Naši pravni procesi su ponovo hit na društvenim mrežama obzirom da je osoba uhvaćena u nezakonitom hvatanju štiglicu, novinarima dala izjavu da štiglic nije korišćen kao mamac, već da je kao kućni ljubimac, bio izveden na čist vazduh i šetnju.

ZA USPJEH JE POTREBNA ZAJEDNICA

*Sudbina ptica je
u rukama najmladih*

U edukativnim radionicama
o pticama selicama u okviru
kampanje

„Proljeće uživo“ učestvovalo je

2.175 učenika

iz 22 osnovne, tri srednje škole i

šest vrtića sa područja

Podgorice, Pljevalja, Tivta,

Berana i Ulcinja.

Kroz 80 radionica i

57 edukativnih kvizova, djeca

su upoznata sa načinom života

rode, laste, pčelarice, kukavice

i čiope kao i važnošću očuvanja

njihovih staništa.

Održano je

5 radionica

u Igračkoteci i

Razvojnom centru za najmlađe.

SELIMO SE NA JUG!

U okviru regionalnog projekta „Održiva poljoprivreda za održivi Balkan“ podržane su dvije inicijative iz Crne Gore, obje sa primorja: Aktivna agro-javnost (Eko Centar Delfin) i Obnova tradicionalnog poljoprivrednog pejzaža (Expeditio).

U partnerstvu sa Green Home, Društvom mladih ekologa iz Nikšića i Sjeverne zemlje, 6 organizacija civilnog društva dobilo je priliku da realizuje projekte iz oblasti zaštite životne sredine. Podrška jačanju drugih

TU SE PODRŠKA NE ZAVRŠAVA...

organizacija u visini od 30.000 eura, dio je projekta „Jačanje kapaciteta za bolju životnu sredinu“.

**VOLIMO DA
POSMATRAMO
PTICE
ALI I DA
KOMUNICIRAMO!**

547 članaka u
medijima

Preko
7000
pratilaca na
društvenoj mreži
Facebook

49 objava na
web stranici
www.czip.me sa preko
100 hiljada
posjeta sajtu

PONOSNI SMO NA:

RAD NA ULCINJSKOJ SOLANI:

* Članovi smo Upravnog odbora i Radne grupe za projekat „Finalizacije zaštite Ulcinjske solane“, koji vodi Ministarstvo održivog razvoja i turizma.

* Ulcinjska solana se po drugi put, našla u Izveštaju o napretku Crne Gore gdje se konstatovalo „značajno kašnjenje u uspostavljanju zaštite nad potencijalnim područjem Natura 2000, Ulcinjskoj solani“.

* Rezolucija Evropskog parlamenta, ponovo je apostrofirala važnost i značaj Ulcinjske solane, kao i pitanje neophodnosti njene zaštite: „Potrebni su odlučni naponi i hitno djelovanje da bi se obezbijedila zaštita tog područja“.

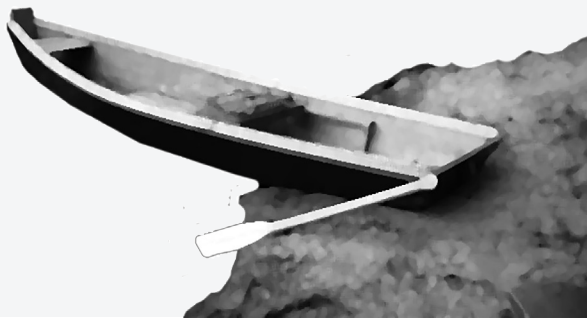
* Naša borba za Ulcinjsku solanu, postala je inspiracija kolegama u regionu. Svoj rad, entuzijazam, uspjehe i izazove predstavili smo u Tirani, na konferenciji za zaštitu Nacionalnog parka Divjaka-Karavasta koji se suočava sa vrlo problematičnim pitanjem prekomjerne urbanizacije.

* Zahvaljujući našim izletima, više od 700 posjetilaca imalo je priliku da uživa u čarima Ulcinjske solane

RAD NA SKADARSKOM JEZERU:

* Rekordna godina za pelikane, prebrojano 227 jedinki, čime je njihov broj u odnosu na prethodnu

godinu povećan za 49. Za zajedničke napore na očuvanju ove vrste od strane Partnerskog fonda za ugrožene ekosisteme, nagrađeni smo statuom kudravog pelikana, umjetničkog ateljea Knap studio. Pored CZIP-a, ovu nagradu dobili su i projektni partneri: Noe Conservation, EuroNatur, Nacionalni parkovi, Prirodnjački muzej ali i oni bez kojih uspješan oporavak ove vrste ne bi bio moguć – Pogranične policije i rendžera NP Skadarsko jezero.

KALENDAR AKTIVNOSTI

JANUAR

- Učešće na 26. zimskom prebrojavanju ptica (IWC), sa izvršenim cenzusom močvarica na Nikšićkim akumulacijama, Tivatskim solilima, Šaskom jezeru i Ulcinjskoj solani.

FEBRUAR

- Preko 200 posjetilaca učestvovalo je u obilježavanju Dana močvarnih staništa na Ulcinjskoj solani i Tivatskim solilima, koji je organizovan u saradnji sa Društvom dr Martin Šnajder Jakobi.

- Prvi Bubo night organizovan na padinama Rumije i kanjonu rijeke Cijevne

MART

- U Ulcinju, organizovana regionalna radionica u okviru partnerske saradnje na nivou Jadranskog migratornog koridora na temu suzbijanja krivolova.

- Još jedan Bubo Night upriličen je na Sutorini

APRIL

- Održana sada već tradicionalna treća po redu međunarodna konferencija o zaštiti Ulcinjske Solane, kao odgovor na neispunjavanje obaveza Vlade Crne Gore, preuzetih zaključcima I konferencije, na kojoj je prisustvovalo preko 70 učesnika.

MAJ

- Obilježen Svjetski dan ptica selica na Tivatskim solinama.
- Učešće na Evropskom cenzusu pelikana, na Šaskom jezeru i Ulcinjskoj solani.

JUN

- Prva podgorička noć sova, na kojoj smo sa 50 učesnika prebrojali 49 ptica sove male ušare (*Asio otus*).

JUL

- Odabrane pobjedničke fotografije u okviru regionalnog konkursa „Balkanski zeleni pojas“, koje predstavljaju bisere zelenog pojasa: Prokletije, Ulcinjska Solana, Skadarsko jezero i kanjon rijeke Cijevne. Dobitnici 1. i 3. mjesta u Crnoj Gori, osvojili su 3. i 2. mjesta na Balkanskom takmičenju.

SEPTEMBAR

- Organizovan okrugli sto „Ekološka država Crna Gora: od vizije do realnosti“, na kojoj su članice Koalicije 27 predstavile svoja zapažanja u ovoj oblasti.
- Više od 200 posjetilaca, učestvovalo je na Ružičastoj suboti u okviru obilježavanja Evropskog vikenda posmatranja ptica, koji je organizovan u saradnji sa Društvom dr Martin Šnajder Jakobi.
- U saradnji sa NP Prokletije, u cilju obilježavanja Dana zelenog pojasa, organizovan izlet za osnovce iz Plava.

KALENDAR AKTIVNOSTI

OKTOBAR

- Konferencija za medije povodom ispunjenosti uslova za otvaranje poglavlja 27, uz učešće bivše ambasadorke Njemačke, gđe Gudrun Steinacker, ovogodišnjeg laureata za EuroNatur nagradu, za doprinos borbi za zaštitu Ulcinjske solane.

- Naš štand na Danima nauke privlačio je posebnu pažnju postavkom prepariranih ptica koje su stradale u krivolovu, saobraćaju, usljed trovanja ili u koliziji sa staklenim površinama.

NOVEMBAR

- Na međunarodnom susretu mladih Mediterana, naš tim predstavio je rezultate uspješnog projekta očuvanja kudravog pelikana, koji se realizuje u saradnji sa Noe Conservation, EuroNatur, Nacionalnim parkovima i Prirodnjačkim muzejom.

DECEMBAR

- Pokrenuta inicijativa za sprečavanje kolizije, sudara ptica sa prozorima, identifikovane „crne tačke“ i postavljene siluete grabljivica na staklenim fasadama i problematičnim prozorima.

6 ZAPOSLENIH

FINANSIJE

**18 REALIZOVANIH
PROJEKATA**

**GODIŠNJI BUDŽET:
268.816,00 EUR**

Naš rad pomogli su:

